

A uideri potest, quia & si senes magis decet docere q̄d discere, magis tamē discere quām quid doceat ignorare. Nihil equidem molestius fero in omnibus angustijs meis quas patior in difficillimis quæstionibus, quām in tam longinqua tuae charitatis absēntia, ut uix possim meas dare, uel recipere litteras tuas, per interualla non dierum, non mensium, sed aliquot annorum, cū si fieri posset, quotidie præsentem te habere uellem, cum quo loquerer quicquid uellem. Nec ideo tamen non debui facere quod potui, si non potui totum quod uoluui. Ecce uenit ad me religiosus iuuenis, catholica pace frater, ætate filius, honore cōpresbyter noster Orosius, uigil ingenio, paratus eloquio, flagrans studio, utile uas in domo domini esse desiderans, ad refellendas falsas pernicioſasq; doctrinas, quæ animas Hispanorum multo infelicius quām corpora barbaricus gladius trucidarunt. Nam inde ad nos usq; ab oceanī litorē properauit, fama excitus, quod à me posset de his quæ scire uellet quicquid uellet audire. Neq; nullum coepit aduentus sui fructum. Primo ne de me multū famæ crederet. Deinde docui hominem quod potui, quod autem non potui, unde discere posset ad monui, atq; ut ad te iret hortatus sum. Qua in re consilium uel præceptum meum cum libenter & obedienter acciperet, rogaui cum ut abs te ueniēs, per nos ad propria remearet. Quā eius pollicitationem tenens, occasionem mihi credidi à domino esse concessam, qua tibi scriberem de his quæ per te scire cupio. Quærebam enim quem ad te mitterem, nec mihi facile occurrebat idoneus & fide agendi, & alacritate obediendi, & exercitatione peregrinandi. Vbi ergo istum iuuenem expertus sum, cum ipsum esse qualem à domino petebam, dubitare non potui. Accipe igitur quæ mihi peto aperiri, ac disserere non graueris. Quæstio de anima multos mouet, in quibus & me esse confiteor. Nam quid de anima firmissime tenebam non tacebo. Deinde subiungam, quid mihi adhuc expediri uelim. Anima hominis immortalis est, secundum quendam modum suum. Non enim omnimodo sicut deus, de quo dictum est, quia solus habet immortalitatem. Nam de animæ mortibus sancta scriptura re immortalis multa commemorat. Vnde illud est: Sine mortuos sepelire mortuos suos. Sed q; ita moritur alienata à uita dei, ut tamen in natura sua uiuere non omnino desistat: ita mortal is ex aliqua causa inuenitur, ut etiam immortalis non sine ratione dicatur. Non est pars de anima. Si enim hoc esset, omnino incommutabilis atq; incorruptibilis esset. Quod si esset, nec deficeret in deterius, nec proficeret in melius: nec aliquid in semetipsa uel inciperet habere pars dei. quod non habebat, uel desineret habere quod habebat, quātum ad eius ipsius affectiones pertinet. Quām uero aliter se habeat, non opus est extrinsecus testimōio, quisquis seipsum aduertit, agnoscat. Frustra autem dicitur ab eis qui animam dei partem esse uolūt, hāc eius labem ac turpitudinem quam uidemus in nequissimis hominibus, hanc denique infirmitatem & ægritudinem quam sentimus in omnibus hominibus, non ex ipsa illi esse sed ex corpore. Quid interest unde ægrotet, quæ si esset incommutabilis aliquo modo, undelibet ægrotare non posset. Nam quod uere incommutabile & incorruptibile est, nullius rei accessu commutari uel corrumpi potest. Alioquin non Achillea tantum, sicut fabulæ ferunt, sed omnis caro esset inuulnerabilis, si nullus ei casus accidisset. Non est itaq; natura incommutabilis, quæ aliquo modo, aliqua causa, aliqua parte mutabilis est. Deum autem nefas est, nisi uere summeq; incommutabilem credere. Non est igitur anima pars dei. Incorpoream quoque esse animam, & si difficile tardioribus persuaderi potest, mihi tamen facto est persuasum. Sed ne uerbi controuersiam uel superfluo faciam uel merito patiar, quoniam cum de re constat, non est opus certare de nomine, si corpus est, omnis substantia uel essentia, uel si quid aptius nuncupatur id quod aliquo modo est in seipso, corpus est anima. Item si eam solam incorpoream placet appellare naturam, quæ summe incommutabilis & ubiq; tota est, corpus est anima, quoniam tale aliquid ipsa non est. Porro si corpus non est, nisi quod per loci spaciū aliqua longitudine, latitudine, altitudine ita distetur uel mouet, ut maiore sui parte maiorem locum occupet, & breuiore breuiorē, minusq; sit in parte quām in toto, non est corpus anima. Per totum quippe corpus quod animat, non

Divisio epistole.

Solus deus ueritatem immortalis

Achilles in uulnerabilis

Anima incorporeæ.